

Aanspoelsel

Zeer zeldzaam liggend bergvlas in NHD

Half oktober 2021 deden vrijwilligers Wim de Groot en Jeanette den Herder tijdens een floraonderzoek in het Noordhollands Duinreservaat een opmerkelijke ontdekking. In een schraal duingrasland troffen zij tussen grote tijm (*Thymus pulegioides*), mannetjesereprijs (*Veronica officinalis*), geel walstro (*Galium verum*) en duinpaardenbloem (*Taraxacum Sec. Erythrosperma*) een flink aantal exemplaren aan van liggend bergvlas (*Thesium humifusum*). Een bijzondere vondst, want tot dan toe werd aangenomen dat het Vlaggen-duin bij Katwijk de enige groeiplaats in Nederland was.

Liggend bergvlas is een halfparasiet: het heeft bladgroen maar tapt met zijn wortels ook voedingsstoffen af van glad en geel walstro. Het is een klein, onopvallend plantje dat met liggende stengeltjes en kleine witte bloemetjes door de vegetatie kruipt. De vruchtjes hebben een met suikers en vetten gevuld aanhangsel. Mieren zijn dol op deze 'mierenbroodjes'. Ze slepen de zaadjes mee naar hun nest en zorgen zo voor verspreiding.

Bron: NatureToday 28 maart 2022

● Liggend bergvlas. Foto: Wim de Groot.

Boek Meneer Walters nu digitaal

Zeven jaar na de dood van de heer Walters heeft Martin Melchers een boek samengesteld dat in oktober 2016 verscheen met de titel: 'Meneer Walters – Een Amsterdamse natuuronderzoeker'. Dit boek heeft hij samengesteld uit ongeveer 20.000 pagina's dagboekantekeningen met gegevens over planten en vogels met vooral zijn specialiteit: de kleine plevier, strandplevier en de bontbekplevier.

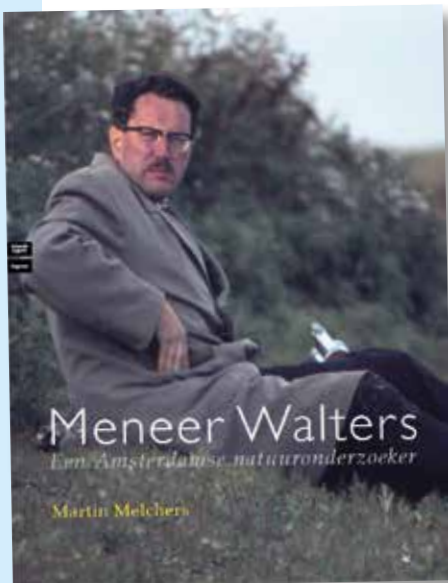
Nu, dertien jaar na zijn dood, heeft Martin Melchers met de vormgever Kees van der Veer en de natuurarchivaris van Amsterdam Ruud Vlek het boek ontsloten in een pdf. Op de website van de Vogelwerkgroep Amsterdam <https://www.vogelsamsterdam.nl/meneer-walters-martin-melchers/> kan deze pdf nu gedownload worden.

Iepenpage

Op 12 juni 2022 werd midden in Amsterdam, op de gevel van een winkel in de Damstraat een iepenpage (*Satyrrium w-album*) gezien (zie foto). Het exemplaar zag er zeer 'vers' uit en is hoogstwaarschijnlijk afkomstig van een van de iepen uit de directe omgeving. In Amsterdam zijn iepenpages gezien in 2016 langs de Henk Sneevlietweg (Goverse &

Timmermans, 2017) en in 2021 op begraafplaats Vredenhof, maar zo duidelijk als in de Damstraat nog nooit. De waarnemingen uit 2016 en 2021 betroffen vliegende exemplaren boven de kronen van de iep en mooi en duidelijk beeldmateriaal ontbrak. Tot voor kort leek dit voor Nederland een uiterst zeldzame standvlinder. De vlinder vliegt in één generatie tussen midden juni en half augustus, heeft een zeer verborgen leefwijze en wordt daardoor makkelijk over het hoofd gezien. De gehele levenscyclus van de iepenpage speelt zich af in de iep

● Amsterdamse iepenpage. Foto: Angela Eberhardt.

● Omslag boek Meneer Walters.

- De wilg met het door grauwe gans bewoonde nest. Foto: Fred Koning.

● *Grauwe gans op boomnest op 8m hoogte in een wilg (8-4-2022). Foto: Fred Koning.*

(*Ulmus* sp.): van ei, rups, pop tot vlinder. De rups is aanvankelijk licht gekleurd, maar wordt donkerder licht wanneer hij gaat verpoppen. De soort leeft bij grote vruchtdragende iepen. Nieuw onderzoek heeft echter duidelijk gemaakt dat de soort hoogstwaarschijnlijk al die tijd over het hoofd gezien is. In Zuid-Limburg komt hij voor op tientallen plekken en ook daarbuiten is hij gevonden, in de Achterhoek, Noord-Brabant (vooral veel in Eindhoven) en ook in Amsterdam. De gemeente Amsterdam doet in samenwerking met de Vlinderstichting jaarlijks onderzoek naar de verspreiding van de iepenpage. Naast de waarneming in de Damstraat zijn ook dit jaar weer exemplaren gezien op 17 juni boven de iepenbeplanting langs de Henk Sneevlietweg en op 20 juni op begraafplaats Vredenhof. Het is niet ondenkbaar dat er in Amsterdam binnenkort nog veel meer nieuwe locaties worden gevonden. De stad is immers zeer rijk aan iepen. Wordt vervolgd!

Geert Timmermans & Edo Goverse

Literatuur: GOVERSE, E. & G. TIMMERMANS, 2017. Pages in Amsterdam, hét domein van een unieke urbane fauna. Tussen Duin & Dijk 16(2): 14-17.

Bijzondere nestplaats grauwe gans

Op 25 maart 2022 deed ik mijn inspectieronde langs oude nesten van buizerds en haviken om te controleren of er aan de nesten was gebouwd. In het Eerste Infiltratiegebied in de Amsterdamse Waterleiding Duinen staat een wilg waar de laatste twee jaar een buizerd broedde. Het paar had het nest overgenomen van een paartje zwarte kraaien dat daar al enkele jaren broedde. Tot mijn verbazing zat er op voornoemde datum op 8 meter hoogte een grauwe gans op het nest te broeden! Op 8 en 16 april zat zij nog steeds te broeden. Grauwe ganzen nestelen gewoonlijk op de grond tussen riet, lisdodde of op de grond

tussen struiken, maar niet hoog in bomen.

Nijlganzen kapen regelmatig nesten van buizerd, havik of zwarte kraai maar van grauwe gans was het mij onbekend. Dit paar was kennelijk in nood want de rietvelden in deze vallei werden afgelopen winter vernield. De vallei was een broedplek voor grauwe ganzen, rietzangers, kleine karekieten en blauwborsten. Ter verbetering van de waterwinning werd dit fraaie moeras opgehoogd met enkele meters zand.

Het paar buizerds was in februari en begin maart nog in de vallei aanwezig maar bouwde op 800 meter afstand een nieuw nest in een populier.

Fred Koning